

Alap kutatás

A Szovjetunióban Szakember, könyvtár, bibliográfia /Szpecialiszt - biblioteka - bibliografija, Moszkva, Kni-ga, 1971./ címmel monográfia jelent meg, amely összefoglalja a "könyvtár és a tudományos tájékoztatás" témakörével foglalkozó problémabizottság kutatási eredményeit.

A hazai és külföldi publikációk mennyiségének növekedésével párhuzamosan előtérbe kerül a szakemberek könyvtári-bibliográfiai és tájékoztatási igényeinek kielégítése, annál is inkább, mivel az utóbbi években a Szovjetunióban minden más társadalmi csoportnál gyorsabb ütemben növekszik a műszaki-tudományos értelmiség. A szóbanforgó monográfia nagy reprezentatív tényanyagot gyűjtött össze a népgazdaság alapvető ágazataiban dolgozó szakemberek információs igényeinek jellemzésére. Így képet kapunk a különböző képzettségű, az ország egyes területein más-más jellegű munkát végző, különféle színvonalú könyvtári-bibliográfiai és tájékoztató szolgálatra igényt tartó szakember-csoportok információs szükségleteiről. Az anyaggyűjtést nemcsak a könyvtárakban, hanem az intézményeknél és a vállalatoknál is elvégezték. A felhalmozott és számos szempontból rendezett tényanyag nemcsak a könyvtárosok és a tájékoztató szakemberek érdeklődésére tarthat számot, hanem a történészekre, szociológusokra, tudományszervezőkre, valamint a tudományos-műszaki és társadalmi fejlődés problémáival foglalkozó tudósokra is. A szerzői kollektiva a gyűjtés és a statisztikai feltárás mellett az adatok alapos elemzését is elvégezte. Ebből több tudományos általánosításra jutott. A kutatás sikerét a legfontosabb könyvtártudományi, szociológiai, stb. módszerek komplex alkalmazása mozdította elő.

Az elemzések, a könyvek, folyóiratok, a tudományos-műszaki dokumentáció iránti igényekre, a felhasznált irodalom jellegére, a katalógusok és kártyák információs értékére, a különféle katalógusok használhatóságára, teljességére, operativitására, a tájékoztató

bibliográfiai anyagok tartalmi összevetőire és teljességére, a tájékoztató-bibliográfiai szolgálat szervezésére, az új beszerzésekről való tájékoztatás különféle formáira terjednek ki. A monográfia egyik-másik ajánlása már most is hozzájárulhat a szakemberek információs ellátásának javításához, nevezetesen a gyűjtőkör tökéletesítéséhez, az elavult, illetve szükségtelen irodalom selejtezésének elvi tisztázásához, a tájékoztató-referensz munka formáinak továbbfejlesztéséhez, a katalógusok és kártyák hatékonyabb hasznosításához.

A szakemberek információs ellátásának javítását gátolja az általános és szakkönyvtárak tevékenységében mutatókozó koordinálatlanság, valamint a korszerű technikai eszközök nagyfokú hiánya. Nagy társadalmi jelentősége van annak a javaslatnak, hogy valamennyi oktatási intézményben szervezzék meg a felhasználók képzését, mint a könyvtár- és információhasználat optimálisabbá tételének egyik feltételét.

A monográfia hiányosságának tekinthető, hogy a "szakember" fogalmába mindenkit beleértettek, aki közép- vagy felsőfokú szakképesítéssel rendelkezik, tehát nem nagyon tesznek különbséget a tudományok doktora és egy technikai tanulmányait csak nemrégiben befejezett fiatal között. Ezzel szemben kimaradtak azok a középiskolások, akik tanulmányukat még nem fejezték be, jelenleg esti vagy levelező tagozaton tanulnak és így a szakinformációk rendszeres felhasználói közé tartoznak. Általában kíváncsi lett volna a nagyobb mértékű differenciálás /a képzettség, a végzett munka jellege, a lakóhely, a tapasztalatok, a nyelvismeret és egyéb jegyek szerint/.

A kutatás első szakasza ezzel lezárult. Az eredmények ellenére még igen sokat kell tenni azért, hogy feltáruljanak a könyvtári - bibliográfiai szolgáltatások felhasználásának legész-szerűbb utjai. E célból mind a közeli, mind a távolabbi jövőre nézve, folytatni kell az igények fejlődési dinamikájának tanulmányozását.